

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **B., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X. zastúpeného JUDr. F. N., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **B., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou P., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., **o náhradu majetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 15 C 274/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 612/2012, 5 Co 613/2012, takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 612/2012, 5 Co 613/2012 vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 4. októbra 2012 č.k. 15 C 274/2008-1029, a tiež vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania; zároveň zrušuje uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 4. októbra 2012 č.k. 15 C 247/2008-1029. Vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie **o d m i e t a** v časti, ktorou bol napadnutý výrok uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 612/2012, 5 Co 613/2012 potvrdzujúci uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 4. septembra 2012 č.k. 15 C 274/2008-1008.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením z 25. júla 2012 č.k. 15 C 274/2008-968 uložil podľa § 141a ods. 1 O.s.p. žalobcovi a žalovanej povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 132 800 €. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaná podľa uvedeného navrhla, aby súd v danom konaní (uplatňuje sa v ňom právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu) uložil účastníkom povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5 % z hodnoty sporu.

Súd návrhu vyhovel, lebo boli splnené predpoklady pre postup podľa uvedeného ustanovenia. Za preukázanú mal medziiným aj podmienku, v zmysle ktorej povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemožno uložiť takému žalobcovi, u ktorého sú splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O.s.p.; splnenie tejto podmienky vyvodil z toho, že žalobca už v predchádzajúcom priebehu konania neúspešne požiadal súd o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Po doručení uvedeného rozhodnutia žalobca opätovne požiadal súd o oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 ods. 1 O.s.p.). Okresný súd Bratislava II jeho žiadosti nevyhovel a uznesením zo 4. septembra 2012 č.k. 15 C 274/2008-1008 mu oslobodenie nepriznal. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie.

Okresný súd Bratislava II uznesením zo 4. októbra 2012 č.k. 15 C 274/2008-1029 konanie zastavil. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca preddavok na trovy konania nezložil a žalovaná preddavok zložila (§ 141a ods. 1 O.s.p.). Toto uznesenie napadol žalobca odvolaním.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 612/2012, 5 Co 613/2012 obe odvolaniami napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.); žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval jednak splnenie podmienok pre zastavenie konania v zmysle § 141a O.s.p., jednak vecnú správnosť prvostupňového uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom uviedol, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že súd mu nedoručil návrh žalovanej na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania ani vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu proti uzneseniu o zastavení konania. Namietol tiež, že rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov je arbitrárne, nepreskúmateľné a vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal či tento mimoriadny opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľ v danom prípade napadol odvolaním uznesenie, ktoré v týchto ustanoveniach nie je uvedené. Prípustnosť jeho dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

So zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd ďalej skúmal, či dovolanie žalobcu nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. žalobca nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Žalobca v dovolaní namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že mu súd nedoručil návrh žalovanej

na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a O.s.p. (viď 1.1.) ani vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu (viď 1.2.).

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

1.1. Podľa § 141a ods. 1 vety prvej O.s.p., navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania.

Zo spisu vyplýva, že návrh žalovanej na zloženie preddavku na trovy konania bol doručený súdu prvého stupňa 4. júla 2012 (č.l. 963 spisu). Prvostupňový súd bez toho, aby tento návrh žalovanej doručil žalobcovi, uznesením z 25. júla 2012 č.k. 15 C 274/2008-968 uložil účastníkom povinnosť zložiť preddavok na trovy konania.

O povinnosti zložiť preddavok na trovy konania (§ 141a ods. 1 O.s.p.) môže súd rozhodnúť len na návrh. Vzhľadom na to je potrebné primerane vychádzať z ustanovenia § 79 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého súd návrh doručí ostatným účastníkom do vlastných rúk. Povinnosťou súdu prvého stupňa bolo preto doručiť žalobcovi predmetný návrh a ešte pred rozhodnutím o ňom vytvoriť žalobcovi možnosť vyjadriť sa k tomuto návrhu žalovanej. Súd prvého stupňa tak ale nepostupoval. Jeho nesprávny postup mal za následok znemožnenie realizácie procesného oprávnenia žalobcu oboznámiť sa vopred v primeranom čase s predmetným návrhom žalovanej. Postup súdu prvého stupňa, nesprávnosť ktorého odvolací súd nezohľadnil, vykazuje znaky procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

1.2. Pokiaľ dovolateľ namieta, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súd mu nedoručil vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu proti uzneseniu súdu prvého stupňa o zastavení konania, dovolací súd uvádza, že k danej problematike už zaujal právne závery vo viacerých skorších rozhodnutiach (viď napríklad uznesenia sp. zn. 3 Cdo 24/2011,

3 Cdo 23/2011 a 3 Cdo 129/2011). Opakovane v nich uviedol, že odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu (viď tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 17/2011). Vyjadrenie účastníka konania k odvolaniu iného účastníka konania musí byť poskytnuté na zaujatie stanoviska odvolateľovi vtedy, pokiaľ vyjadrenie k odvolaniu má zásadný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (opakujúci sa a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania a k bezbrehému opakovaniu argumentov, ktoré už boli v konaní prednesené.

Dovolací súd dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia žalovanej k odvolaniu druhej procesnej strane (k odvolaniu žalobcu) bolo v preskúmvanej veci z hľadiska ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. právne irelevantné, lebo toto vyjadrenie nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu o opravnom prostriedku žalobcu. Obsah spisu v ničom nenasvedčuje tomu, že odvolací súd by – nebyť tohto vyjadrenia žalovanej – rozhodol inak, alebo že by odvolací súd k prijatiu jeho rozhodnutia viedlo vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu.

1.3. Vzhľadom na procesnú nesprávnosť, ktorej sa týka bod 1.1., dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania; zároveň zrušil aj týmto výrokom potvrdené uznesenie prvostupňového súdu o zastavení konania (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

2. V dovolaní sa namieta aj to, že výrok uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené prvostupňové uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, je nepreskúmateľný, vychádzajúci z nedostatočne zisteného skutkového stavu a spočívajúci na nesprávnom právnom posúdení.

2.1. Nepreskúmateľnosť je judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za tzv. inú procesnú vadu (viď R 111/1998), ktorá je síce relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., sama o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá. Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

2.2. Pokiaľ žalobca tvrdí, že k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. došlo v dôsledku neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení súdov, dovolací súd uvádza, že dovolateľom namietaná nesprávnosť môže viesť k vecne nesprávnemu rozhodnutiu súdu, nezakladá ale procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutie o tom, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993).

2.3. K argumentácii žalobcu, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), úspešne ale môže byť uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Sama nesprávnosť právneho posúdenia veci prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012).

2.4. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd poukazuje na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 (posudzujúc ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu zo 7. augusta 2012 sp. zn. 3 Cdo 135/2012) uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 opätovne zaujal stanovisko k tomu, či prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia (ne)zakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pričom zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný

nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

2.5. Z dôvodov uvedených v bodoch 2.1. až 2.4. dovolací súd uzatvára, že v konaní o dovolaní žalobcu v časti smerujúcej proti výroku uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 612/2012, 5 Co 613/2012, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 4. septembra 2012 č.k. 15 C 274/2008-1008, sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej žalobcom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a ani nevyšli najavo iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. Vzhľadom na to, že prípustnosť tejto časti podaného dovolania nevyplýva ani z ustanovenia § 239 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie v tejto časti podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

3. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (k tomu vid' 1.1.), súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. júna 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková